

mgr Natalia Kowcz
mgr Liliana Kubis
mgr Michał Szumski

Sprawozdanie z Konferencji naukowej „1000 lat Polski w Europie – bilans doświadczeń i wizje przyszłości”

Wrocław, 23-24 czerwca 2025 r.

A Report on the Conference: “1000 years of Poland in Europe – review of experiences and prospects for the future”

Wrocław, 23-24 June 2025

Streszczenie

Konferencja naukowa „1000 lat Polski w Europie – bilans doświadczeń i wizje przyszłości”, zorganizowana w czerwcu 2025 r. na Uniwersytecie Wrocławskim, stanowiła interdyscyplinarną platformę debaty o miejscu Polski w Europie. W trakcie dwudniowych obrad analizowano kluczowe wyzwania współczesności: bezpieczeństwo międzynarodowe (w tym energetyczne i kosmiczne), relacje Polski z UE, tożsamość kulturową, procesy migracyjne oraz rozwój samorządności. Szczególną uwagę poświęcono roli dziedzictwa historycznego w kształtowaniu przyszłej pozycji Polski w zjednoczonej Europie, zwłaszcza w kontekście polskiej prezydencji w Radzie UE w 2025 roku.

Abstract

The academic conference "1000 Years of Poland in Europe – review of experiences and prospects for the future", held in June 2025 at the University of Wrocław, provided an interdisciplinary forum to discuss Poland's position in Europe. During the two-day event, participants examined key contemporary challenges: international security (including energy and space security), Poland-EU relations, cultural identity, migration processes, and local governance development. Special emphasis was placed on the role of historical heritage in shaping Poland's future position in a united Europe, particularly in the context of Poland's 2025 EU Council Presidency.

Doniosłe wydarzenia historyczne, takie jak Zjazd gnieźnieński (1000 r.), stanowiły przełomowy moment w procesie kształtowania polskiej państwowości, potwierdzając jej suwerenność i ugruntowując pozycję w średniowiecznej Europie. Koronacja Bolesława Chrobrego (1025 r.) stanowiła formalną legitymizację statusu Polski jako pełnoprawnego królestwa, natomiast utworzenie biskupstwa we Wrocławiu wpisało się w proces instytucjonalizacji struktur państwowych. Wspomniane wydarzenia stworzyły fundamenty dla rozwoju tożsamości narodowej oraz trwałej obecności Polski w europejskim systemie polityczno-kulturowym. W kontekście przypadających w 2025 r. rocznic tych przełomowych wydarzeń, a także aktualnego przewodnictwa Polski w Radzie UE, organizowana Konferencja naukowa stanowi platformę interdyscyplinarnej refleksji nad historycznymi uwarunkowaniami polsko-europejskich relacji oraz współczesnymi wyzwaniami rozwojowymi. Jej celem jest zarówno krytyczna analiza procesów historycznych, jak i wypracowanie naukowych podstaw dla prognozowania przyszłej pozycji Polski w zmieniającej się architekturze międzynarodowej.

W dniach 23-24 czerwca 2025 r. Wydział Nauk Społecznych Uniwersytetu Wrocławskiego zorganizował ogólnopolską Konferencję naukową pt. „1000 lat Polski w Europie – bilans doświadczeń i wizje przyszłości”. Wydarzenie zostało zainicjowane przez cztery instytucje naukowe: Instytut Studiów Europejskich, Instytut Studiów Międzynarodowych i Bezpieczeństwa, Wyższą Szkołę Kształcenia Zawodowego oraz Instytut Rozwoju Terytorialnego we współpracy ze stowarzyszeniem „Projekt Akademia”. Przedsięwzięcie naukowe zostało objęte patronatem: Ministra do spraw Unii Europejskiej podczas prezydencji Polski w Radzie Unii Europejskiej w 2025 roku, Ministra Rozwoju i Technologii, Wojewody Dolnośląskiego – Anny Żabskiej, Biura Bezpieczeństwa Narodowego, Parlamentu Europejskiego, Marszałka Województwa Dolnośląskiego – Pawła Gancarza, Prezydenta Wrocławia Jacka Sutryka, Dolnośląskiej Agencji Współpracy Gospodarczej, Metropolity Wrocławskiego – Księdza Arcybiskupa Józefa Kupnego, Konsula Generalnego Niemiec we Wrocławiu, Konsula Generalnego Węgier w Krakowie, Konsula Honorowego Indii we Wrocławiu, J.M. Rektora Uniwersytetu Wrocławskiego, Oddziału Instytutu Pamięci Narodowej we Wrocławiu, Zakładu Narodowego im. Ossolińskich, Związku „Cyfrowa Polska”, Sieci Team Europe Direct Polska, Kolegium Europy Wschodniej im. Jana Nowaka-Jeziorańskiego we Wrocławiu, Polskiego Towarzystwa Studiów Europejskich, Polskiego Towarzystwa Informatycznego, Polskiego Towarzystwa Geopolitycznego, Dolnośląskiej Federacji Organizacji Pozarządowych, Centrum Studiów i Edukacji na rzecz Bezpieczeństwa

UWr, Zespołu Badań nad Zmianą Hegemoniczną w Stosunkach Międzynarodowych oraz Wydawnictwa Naukowego ArchaeGraph.

Inaugurację Konferencji przeprowadził dr Marcin Adamczyk, który w wystąpieniu otwierającym przywitał uczestników, po czym zreferował podstawy merytoryczne i logistyczne przedsięwzięcia. Głos zabrali również: Pani Dziekan dr hab. Magdalena Ratajczak, prof. UWr, dr hab. Piotr Grabowiec (dyrektor Instytutu Studiów Europejskich) oraz dr hab. Krzysztof Kociubiński, prof. UWr (Dyrektor Instytut Studiów Międzynarodowych i Bezpieczeństwa). Ponadto, odczytany został list od Prezydenta Wrocławia Jacka Sutryka oraz od Ministra Rozwoju i Technologii – Michała Jarosa. Zarówno pierwszego jak i drugiego dnia Konferencji wygłoszono referaty oraz odbywały się sesje panelowe, które podzielone zostały według bloków tematycznych.

W pierwszym panelu omawiane było wielowymiarowe ujęcie pozycji Polski w Europie i na świecie, a moderatorami tej części byli dr hab. Barbara Wiśniewska-Paź, prof. UWr oraz dr hab. Marek Wróblewski, prof. UWr. Do dyskusji w tym panelu zaproszeni zostali: Michał Kanownik, Paweł Kurant, Marek Staniewicz oraz Jacek Kłonica. Gościem honorowym był poseł Michał Jaros, który wygłosił bardzo ciekawy referat o sytuacji w jakiej znajduje się Polska, jej wizji rozwojowej, m.in. uwzględniając kwestie energetyki. Drugi panel dyskusyjny, prowadzony przez dr hab. Piotra Grabowca dotyczył doświadczenia religii, a polskiej tożsamość. Do dyskusji w tym obszarze zaproszeni zostali: dr hab. Piotr Tosiek, dr hab. Tomasz Młynarski, prof. UJ, dr Mirosław Habowski, dr Wojciech Kazanecki, dr Joanna Filaber, mgr Damian Bączkiewicz oraz mgr Tomasz Łukiewicz.

Sesja referatowa obejmowała multidyscyplinarną analizę zagadnień bezpieczeństwa, ze szczególnym uwzględnieniem kompleksowego podejścia do problematyki bezpieczeństwa Polski i regionu Europy Środkowo-Wschodniej, prezentując innowacyjne ujęcia badawcze. Omawiano m.in.: perspektywy rozwoju Polski w dziedzinie obronności w kosmosie w ramach piątej domeny NATO, kwestie dotyczące bezpieczeństwa energetycznego i polityki energetycznej w programach kandydatów w wyborach na urząd Prezydenta RP 2025 czy tematykę zależności i suwerenności energetycznej Europy Środkowej. Kolejny segment Konferencji poświęcono relacjom Polski z Unią Europejską, w ramach którego poddano analizie: politykę UE wobec Polski po 2023 roku, relacje francusko-niemieckie w okresie prezydentury Macrona i wnioski dla Polski czy budowanie europejskiego soft-power z wykorzystaniem misji obserwacyjnych Unii Europejskiej na świecie z polskiej perspektywy. Inny blok tematyczny dotyczył: migracji, mniejszości i pograniczy, omawiano podczas niego: mity polskiej tolerancji wobec innych, transgraniczne wizje przyszłości czy mniejszość polską

na Ukrainie po 24.02.2022 roku. Ostatni panel koncentrował się na wymiarach prawa, debatowano o demokracji w Europie od starożytności do czasów współczesnych, ewolucji systemów prawnych w Europie oraz samorządach terytorialnych w Polsce. Pierwszy dzień obrad zamknęła uroczysta kolacja integracyjna z udziałem uczestników i prelegentów Konferencji, w tym szczególnie zaszczytnego gościa – Jego Magnificencji Rektora Uniwersytetu Wrocławskiego, prof. dra hab. Roberta Olkiewicza. Spotkanie to stanowiło ważny element budowania środowiska naukowego i umożliwiło interdyscyplinarną dyskusję w nieformalnej atmosferze.

Drugi dzień Konferencji rozpoczął się od panelu dyskusyjnego pt. „UE pod koniec polskiej prezydencji: oczekiwania i wyzwania”. Moderatorem tej części był dr hab. Paweł Turczyński, prof. UWr. Dyskutanci wyrazili szereg interesujących opinii oraz wniosków, które zwracały uwagę na istotne aspekty polskiej prezydencji. Dokonano zestawienia oczekiwań, wykorzystanych szans oraz wyzwań jakim udało się w większym lub mniejszym stopniu sprostać polskim decydom. Podczas panelu, w dyskusji głos zabrali: dr hab. Adam A. Ambroziak, prof. SGH (Szkoła Główna Handlowa w Warszawie), dr hab. Beata Przybylska-Maszner, prof. UAM (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu) oraz dr hab. Radosław Kupczyk, prof. UWr (Uniwersytet Wrocławski). Po przerwie odbył się kolejny panel dyskusyjny zatytułowany „Rozwój samorządności w Polsce i w regionie: między decentralizacją a integracją”. Moderatorami dyskusji byli dr hab. Krzysztof Kociubiński, prof. UWr oraz dr hab. Maciej Cesarz. Do dyskusji w tym obszarze zaproszeni zostali: Robert Raczyński – Prezydent Miasta Lubin, Elżbieta Czarnota – Burmistrzynie Środy Śląskiej, Antoni Kopeć – Radny Powiatu Wrocławskiego, Jacek Chałcampowicz – koordynator ds. współpracy z samorządami, Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego, prof. dr hab. Aldona Wiktorska-Świecka – Uniwersytet Wrocławski, Instytut Studiów Europejskich, dr Rafał Nowakowski, DSW, Dyrektor Wydziału Analiz i Rozwoju – Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego. Z uwagi na skład dyskutantów udało się poruszyć aspekty teoretyczne jak i praktyczne dotyczące funkcjonowania samorządów w Polsce. Ostatnim elementem Konferencji były wystąpienia referatowe. Prelegenci zostali podzieleni na cztery obszary tematyczne: Polska i EŚW w relacjach międzynarodowych, Gospodarka Polski na tle UE, Społeczeństwo i kultura, Polska i jej sąsiedzi.

Drugi dzień Konferencji przyniósł pogłębioną i wielowymiarową analizę miejsca Polski w zmieniającej się Europie. Prezentowane referaty i dyskusje panelowe uwiaryściły, że proces integracji Polski z Unią Europejską nie jest jedynie zagadnieniem politycznym czy gospodarczym, lecz również kulturowym oraz społecznym. Uczestnicy zwracali uwagę na

skomplikowaną dynamikę stosunków międzynarodowych, w której Polska i inne kraje Europy Środkowo-Wschodniej muszą stale równoważyć między dziedzictwem historycznym a współczesnymi wyzwaniami globalizacji, bezpieczeństwa i geopolityką. Zwrócono także uwagę na wyzwania stojące przed polską gospodarką oraz społeczeństwem, takie jak konieczność zrównoważonego rozwoju, wzmacnianie konkurencyjności oraz odpowiedzi na kryzysy migracyjne i transformacje demograficzne. Wiele miejsca poświęcono roli kultury i tożsamości narodowej w warunkach pogłębiającej się europejskiej integracji. Szczególne znaczenie miały także refleksje dotyczące relacji Polski z najbliższymi sąsiadami – zarówno w kontekście wspólnej historii, jak i aktualnych uwarunkowań politycznych i społecznych.

Konferencja była wydarzeniem o wyjątkowym znaczeniu naukowym. W ciągu dwóch, intensywnych dni zgromadziła przedstawicieli różnych dyscyplin, którzy dzięki swoim wystąpieniom oraz prowadzonym polemiką stworzyli spójną, choć zróżnicowaną panoramę doświadczeń Polski w tysiącletnim bilansie europejskim. Spotkanie to było ważnym głosem a zarazem potrzebnym, nie tylko w kontekście dialogu akademickiego, lecz także w aktualnie toczącej się debacie w przestrzeni publicznej, wskazującej, że refleksja nad tożsamością i miejscem Polski w Europie pozostaje sprawą otwartą oraz wymagającą dalszych badań oraz debat w tym obszarze.